

ÎNCHEIERE

27 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Domnica Șcarevnea,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Domnica Șcarevnea
împotriva Primăriei s.Molești, r-nul Ialoveni, Alexandru Catan, intervenienți
accesorii Ion Lupușor, Gheorghe Balanuța privind încasarea sumei,
împotriva deciziei din 18 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 20 martie 2015 Domnica Șcarevnea a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Primăriei s.Molești, r-nul Ialoveni, Alexandru Catan privind încasarea
sumei de 81 113 lei.

În motivarea cererii reclamanta a indicat că, în temeiul procesului-verbal nr. 28
din 28 februarie 1992, Agenția Teritorială Hîncești a Departamentului de Stat pentru
Privatizare i-a eliberat certificatul de proprietate nr. 64 prin care i-a autentificat dreptul
de proprietate asupra cotei patrimoniale în sumă de 4093 de lei din patrimoniul
Gospodăriei Agricole „Molești”.

A afirmat că sistematic se adresa către fostul director al Gospodăriei Agricole
„Molești”, Alexandru Catan să-i achite cota patrimonială, dar acesta i-a achitat doar
suma de 1860 de lei.

A menționat că conform certificatului eliberat de Biroul Național de Statistică nr.
18-28/40 din 12 martie 2015, rata de inflație pentru perioada ianuarie 1993–februarie
2015 constituie 55503,4%. Astfel consideră că datoria pîrîților față de ea constituie
81113 lei.

A indicat că patrimoniul fostei Gospodării Agricole „Molești” se află în posesia
reală a Primăriei s.Molești.

A solicitat reclamanta încasarea din contul Primăriei s.Molești și Catan Alexandru,
fostul director a Gospodării Agricole „Molești” a sumei în mărime de 81113 lei cu titlu
de cota valorică după lichidarea Gospodării Agricole „Molești” în baza certificatului de
proprietate nr. 64 din 28 februarie 1996, eliberat în temeiul procesului-verbal a deciziei
Comisiei de privatizare a bunurilor gospodăriei agricole „Molești” nr. 28 din 28

februarie 1996.

Prin încheierea din 29 ianuarie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni s-a dispus atragerea în proces în calitate de intervenienți accesorii, a liderilor grupurilor formate în rezultatul lichidării Gospodăriei Agricole „Molești” – Lupușor Ion și Bălănuță Gheorghe.

Prin hotărârea din 17 februarie 2016 a Judecătorei Ialoveni, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Domnica Șcarevnea împotriva Primăriei s.Molești, r-nul Ialoveni, Alexandru Catan, intervenienți accesorii Ion Lupușor, Gheorghe Balanuța privind încasarea sumei, ca fiind depusă tardiv.

Prin decizia din 21 iunie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Domnica Șcarevnea și s-a casat hotărârea din 17 februarie 2016 a Judecătorei Ialoveni, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Judecătoria Ialoveni, în alt complet de judecată.

Prin hotărârea din 18 iunie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Domnica Șcarevnea împotriva Primăriei s.Molești, r-nul Ialoveni, Alexandru Catan, intervenienți accesorii Ion Lupușor, Gheorghe Balanuța privind încasarea sumei, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 18 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Domnica Șcarevnea și s-a menținut hotărârea din 18 iunie 2018 a Judecătorei Hîncești, sediul Ialoveni.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că Domnicăi Șcarevnea i-a fost atribuită cota-parte valorică în sumă de 4093 de lei, iar în natură acesteia i s-a atribuit cota-parte din plantații multianuale în sumă de 1860 de lei. Totodată, potrivit listelor prezentate de foștii lideri din s.Molești, Bălănuță Gheorghe și Lupușor Ion, rezultă că Domnica Șcarevnea nu a fost membră a grupului de asociați CAP „Molești” condus de ei și nu a transmis liderilor cotele sale valorice, astfel fiind justă concluzia instanței de fond care în temeiul legal a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Șcarevnea Domnica către Primăria satului Molești raionul Ialovem, Catan Alexandru – fost președinte al gospodăriei agricole CAP „Molești”, intervenienți accesorii Lupușor Ion și Bălănuță Gheorghe, privind încasarea sumei bănești în mărime de 81 113 lei, ce constituie cota valorică în mărime de 4093 lei, restul sumei constituind rata inflației pentru perioada ianuarie 1994 – februarie 2015, ca fiind neîntemeiată. Or, potrivit art. 19 alin. (4) al Legii restructurării întreprinderii agricole nr. 392 din 13.05.1999, se stabilește expres că, patrimoniul supus privatizării, trecut în gestiunea economică a autorității administrației publice locale, se atribuie în natură proprietarilor lui, în termen de 30 de zile de la data depunerii cererilor, luînd-se în considerare uzura lui normală. Cererile indicate la alin. (4) pot fi depuse pînă la 01 iulie 2001.

A evidențiat că Domnica Șcarevnea nu se regăsește în lista persoanelor neapreciate a căror cote valorice au fost transmise Primăriei s. Molești în conformitate cu art. 19 al Legii nr. 392 din 13.05.1999. Totodată, actele cauzei atestă că Șcarevnea Domnica a primit integral în natură cota-valorică ce i se cuvenea după desființarea CAP „Molești”.

A reținut că în cadrul judecării pricinii, instanța de fond a asigurat părților dreptul la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

La 22 iulie 2019 Domnica Șcarevnea, a declarat recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat prevederile art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În motivarea recursului a indicat instanța de apel a interpretat și a aplicat eronat normele de drept material la judecarea cauzei, a dat o apreciere arbitrară probelor prezentate, iar concluziile fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei.

A menționat că din conținutul anexei la certificatul de proprietate nr. 64 din 28 februarie 1996, reiese că i s-a eliberat din contul cotei sale patrimoniale din patrimoniul colhozului „Molești” doar vie în valoare de 1470 de lei și livadă în valoare de 390 de lei, fapt certificat prin semnătura sa, dar nicidecum cota valorică integrală în sumă de 4093 de lei.

A indicat că lista foștilor lucrători cu vechimea în muncă de 20-25 ani, confirmă doar faptul că i s-a eliberat la 02 decembrie 1996 certificatul de proprietate, dar nicidecum că ar fi primit integral în natură cota valorică în sumă de 4093 de lei.

A susținut că careva bun imobil în contul cotei valorice nu i s-a transmis și nu dispune de careva drepturi asupra încăperii cu suprafața de 10,5 m² în sumă de 6903 de lei, situată la etajul II din blocul administrativ al fostei gospodării lichidate și careva act în confirmarea acestui fapt nu a fost prezentat nici în instanța de fond și nici în apel.

A invocat că, instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere selectivă probelor administrate în cadrul cercetării judecătorești, concluzionând greșit că dânsa nu a fost inclusă în lista persoanelor neapreciate or, acest fapt este infirmat prin conținutul scrisorii nr. 24-6d/03 din 18 iulie 2003, semnată de procurorul secției investigații financiar-economice, Pîrlui Gh., potrivit căruia, la concursul de distribuire a patrimoniului CAP „Molești”, dânsa împreună cu soțul Gh.Șcarevnea, au fost incluși în categoria persoanelor neapreciate, iar în conformitate cu art. 19 alin. (3) din Legea restructurării întreprinderilor agricole în procesul de privatizare, patrimoniul destinat a fi distribuit persoanelor neapreciate a fost transmis de către comisia de privatizare a CAP „Molești”, Primăriei s.Molești, r-nul Ialoveni.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 18 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată pentru cunoștință părților la proces la 21 mai 2019 (f.d. 81, vol.II), prin urmare, recursul declarat de Domnica Șcarevnea, la 18 iulie 2019 (data de plicul poștal), a fost depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

La 21 august 2019, Alexandru Catan a depus referință în care a menționat că, în urma restructurării întreprinderilor agricole, Domnica Șcarevnea nu s-a adresat, și nici nu se regăsește în listă or, dînsa și-a retras cota de teren agricol din gospodărie în anii 1994–1997 de rînd cu alți deținători de teren agricol și nu este exclus faptul că poate fi regăsită în listele altor lideri care au retras cotele valorice în anii 1994–1997.

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Domnica Șcarevnea, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvîrșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Domnica Șcarevnea, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau

aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respins.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărîre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74).

De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Domnica Șcarevnea.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Domnica Șcarevnea.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh